Kazanım: Misakımillî'nin kabulünü ve Büyük Millet Meclisinin açılışını vatanın bütünlüğü esası ile ulusal egemenlik ve tam bağımsızlık ilkeleri ile ilişkilendirir.

Son Osmanlı Mebusan Meclisi

Seçimler ve Mustafa Kemal'in istekleri

Amasya Görüşmesi'ndeki uzlaşmaya göre **Aralık 1919**'da mebus (milletvekili) seçimleri yapıldı. Anadolu'da ve İstanbul'da **Anadolu ve Rumeli Müdâfaa-i Hukuk Cemiyeti** adayları kazandı; Mustafa Kemal **Erzurum milletvekili** seçildi. Temsil Heyeti adına Ankara'da seçilen milletvekilleriyle görüştü, onlardan üç şey istedi:

DİKKAT!

Mustafa Kemal meclisin **İstanbul dışında** toplanmasını istemişti; çünkü işgal altındaki İstanbul'da milletvekilleri **baskı altında** kalacak, bağımsız karar alamayacaktı.

İsteği	Amacı	Sonuç
Beni meclis başkanı seçin.	Meclisi yönlendirebilmek, gerektiğinde istediği yerde toplayabilmek	Hakkında **tutuklama kararı** olduğu için İstanbul'a gidemedi; İstanbul dışında olduğu gerekçesiyle başkan seçilmedi. Başkanlığa **Reşat Hikmet Bey** seçildi.
Müdâfaa-i Hukuk Grubu kurun.	Millî Mücadele yanlısı milletvekillerinin ortak hareket etmesi	Bu ad yerine **Felâh-ı Vatan** (Vatanın Kurtuluşu) Grubu kuruldu.
Kongre kararlarını kabul edin.	Erzurum ve Sivas kararlarının meclis onayından geçmesi	**Misakımillî** kabul edildi.

BUNU UNUTMA

Misakımillî: "Millî Ant" ya da "Millî Yemin" demektir. Türk milletinin kabul edebileceği en az barış şartlarını gösterir.

12 Ocak - 28 Ocak - 17 Şubat 1920

Osmanlı Mebusan Meclisi **12 Ocak 1920**'de padişahın beyannamesi okunarak İstanbul'da açıldı. Felâh-ı Vatan Grubunun çalışmalarıyla meclis, **28 Ocak 1920**'deki **gizli oturumunda** Misakımillî'yi kabul etti. Kararlar **17 Şubat 1920**'de dünyaya ilan edildi. Böylece Millî Mücadele'de ulaşılmak istenen hedefler belirlendi.

Neden "son" meclis?

Misakımillî'ye kızan İtilaf Devletleri İstanbul'u resmen işgal edip bu meclisi **basarak dağıttı**. Osmanlı Devleti'nde bir daha mebusan meclisi toplanmadı. Bu yüzden ona **Son Osmanlı Mebusan Meclisi** denir.

En büyük hizmeti

Misakımillî ile Erzurum ve Sivas kongrelerinde alınan kararları **meclis kararıyla onayladı** (teyit etti). Millî Mücadele'nin hedefleri böylece milletin seçtiği temsilcilerce kabul edilmiş oldu.

LGS'DE ÇIKABİLİR

Misakımillî, temeli **Erzurum ve Sivas kongrelerinde** atılan kararların **meclis tarafından** kabul edilmesidir; Millî Mücadele'nin **yol haritasıdır**.

Kongrelerden meclise: 20-22 Ekim 1919 Amasya Görüşmesi → **Aralık 1919** mebus seçimleri → **27 Aralık 1919** Temsil Heyeti Ankara'da → **12 Ocak 1920** Mebusan Meclisi İstanbul'da açıldı → **28 Ocak 1920** Misakımillî kabul edildi → **17 Şubat 1920** kararlar dünyaya ilan edildi → **16 Mart 1920** İstanbul resmen işgal edildi, meclis dağıtıldı → **23 Nisan 1920** Ankara'da Büyük Millet Meclisi açıldı.

Kazanım: Misakımillî'nin kabulünü ve Büyük Millet Meclisinin açılışını vatanın bütünlüğü esası ile ulusal egemenlik ve tam bağımsızlık ilkeleri ile ilişkilendirir.

Misakımillî Kararları

Konu	Karar	Neyi gösterir?
Sınırlar	Mondros imzalandığı sırada **işgal edilmemiş**, Türk ve Müslüman çoğunluğun yaşadığı toprakların tamamı bir bütündür, **parçalanamaz**.	**Vatanın bütünlüğü**; millî sınırlar belirlendi.
Arapların yaşadığı yerler	Mondros sırasında düşman işgalinde kalan, Arap çoğunluğun yaşadığı yerlerin geleceği, halkın **serbestçe vereceği oyla** belirlenecektir.	Halkın iradesine saygı (halk oylaması)
Kars, Ardahan, Batum	Halk oyuyla anavatana katılan bu **üç sancak** için gerekirse yeniden halk oylamasına başvurulabilir.	Halkın iradesine saygı; Türk nüfusuna güven
Batı Trakya	Hukuki durumu **halk oylamasıyla** belirlenecektir.	Halkın iradesine saygı
Boğazlar	İstanbul'un ve Marmara Denizi'nin güvenliği sağlandıktan sonra Boğazların dünya ulaşımına ve ticaretine açılması konusunda bizim ve ilgili devletlerin vereceği **ortak karar** geçerli olacaktır.	Boğazlar üzerinde **söz hakkı**; güvenlik
Azınlık hakları	Komşu ülkelerdeki **Müslüman halka aynı hakların verilmesi şartıyla** kabul edilecektir.	**Uluslararası eşitlik** (karşılıklılık)
Kapitülasyonlar	Siyasi, adli ve mali gelişmemize engel olan **her türlü sınırlama** kaldırılacaktır.	**Tam bağımsızlık** (ekonomik bağımsızlık dâhil)

Kodla, unutma: KABSAR

Kapitülasyonlar **A**zınlık hakları **B**oğazlar **S**ınırlar **A**rapların yaşadığı yerler **R**eferandum (Kars, Ardahan, Batum ve Batı Trakya)

DİKKAT!

Misakımillî'de **millî egemenliği** (yönetimin millete ait olmasını) doğrudan düzenleyen bir madde **yoktur**. Halk oylaması maddeleri halkın iradesine saygıyı gösterir.

A+ LGS'DE ÇIKABİLİR

Misakımillî sınırları, **Mondros imzalandığı sırada işgal edilmemiş Türk topraklarıdır**. Misakımillî'nin iki temel vurgusu **vatanın bütünlüğü** ve **tam bağımsızlıktır**.

Misakımillî'nin önemi

- Türk vatanının **sınırları** çizildi; barış antlaşmasının **ilkeleri** ve Millî Mücadele'nin **esasları** belirlendi.
- Boğazlar, azınlık hakları ve kapitülasyonlar hakkında kararlar alınarak **tam bağımsızlık** savunuldu.
- **Siyasi bağımsızlık** kadar **ekonomik bağımsızlıktan** da taviz verilmeyeceği gösterildi; ekonomik ve siyasi dayatmalara karşı çıkıldı.
- Tam bağımsızlık yolunda kazanılmış bir **zaferdir**; Kurtuluş Savaşı'nın **yol haritasıdır**.

Haritada düşün: Misakımillî sınırları bugünkü Türkiye sınırlarından daha geniştir. **Musul, Kerkük, Batum ve Batı Trakya** gibi yerler Misakımillî sınırları içinde düşünülmüş, ancak bugünkü sınırlarımızın dışında kalmıştır.

Erzurum ve Sivas kongrelerinde	Misakımillî'de
Millî sınırlar içinde vatan bir bütündür.	Mondros'ta işgal edilmemiş yerler **bölünmez bir bütündür**.
Azınlıklara ayrıcalık verilemez.	Azınlık hakları **karşılıklılık** esasına bağlıdır.
Manda ve himaye kabul edilemez.	Kapitülasyonlar kalkacak: **tam bağımsızlık**.

Kazanım: Misakımillî'nin kabulünü ve Büyük Millet Meclisinin açılışını vatanın bütünlüğü esası ile ulusal egemenlik ve tam bağımsızlık ilkeleri ile ilişkilendirir.

İstanbul Resmen İşgal Ediliyor

İtilaf Devletleri neden kızdı?

Misakımillî kararlarını beklentilerine aykırı bulan İtilaf Devletleri, kararları geri aldırmak için meclise ve hükûmete baskı yaptı. **26-27 Ocak 1920**'de Kuvâ-yı Millîye'nin **Akbaş Cephaneliği'ni** basıp Fransız askerlerini esir alması ve silahları Anadolu'ya göndermesi baskıları artırdı. **Ali Rıza Paşa Hükûmeti istifa etti** (3 Mart 1920), yerine **Salih Paşa** hükûmeti kuruldu. Baskılarını artıran İtilaf Devletleri, aralarında asker ve sivillerin de bulunduğu **150 Türk aydınını tutukladı**.

BUNU UNUTMA

İtilaf Devletleri işgal için Çukurova'da Ermenilerin öldürüldüğü iddiasını **bahane** ettiler.

İşgal gecesi telgrafhanede (temsilî)

16 Mart 1920

- İşgal, gece yarısı **Şehzadebaşı Karakolu**'na baskınla başladı; olaydan habersiz erler şehit edildi.
- Harbiye Nezareti ve devlet daireleri basıldı, postaneler denetime alındı; Millî Mücadele yanlısı asker, memur ve gazeteciler tutuklandı.
- **Mebusan Meclisi basıldı**; **Rauf (Orbay) Bey**, **Kara Vasıf Bey** gibi birçok milletvekili tutuklanıp **Malta Adası**'na sürüldü.
- İşgalciler bildiri yayımlayıp işgalin **geçici** olduğunu, **saltanatın haklarının korunacağını** söyledi; amaç direnişi önlemekti.

Manastırlı Hamdi Efendi

İstanbul'daki telgraf memuru **Manastırlı Hamdi Efendi**, işgali Ankara'ya **dakika dakika** bildirdi. Mustafa Kemal Nutuk'ta ona teşekkürü **millî bir görev** saydığını yazdı. Haber hemen alındığı için Anadolu'da tedbirler vakit kaybetmeden alındı. Hamdi Efendi daha sonra Ankara'ya gelip karargâhta telgrafçılık yaptı.

DİKKAT!

İşgal sonrası Salih Paşa da istifa etti; **5 Nisan 1920**'de **Damat Ferit** dördüncü kez sadrazam oldu.

Temsil Heyeti'nin işgale karşı tedbirleri	Amacı
İşgal bütün yurda duyuruldu; çeşitli ülkelerin meclislerine telgraf çekilerek **protesto edildi**.	Dünya kamuoyunu bilgilendirmek
İstanbul Hükûmeti ile resmî haberleşme yasaklandı.	İstanbul'un otoritesini tanımamak
Halkın **mitingler** yapması ve **protesto telgrafları** göndermesi sağlandı.	Millî bilinci canlı tutmak
İstanbul'daki tutuklamalara karşılık **Erzurum'daki Yarbay Rawlinson** başta olmak üzere Anadolu'daki İtilaf subayları tutuklandı.	**Misilleme**; esir değişiminde kullanmak
Geyve ve **Ulukışla** civarındaki demir yolları tahrip edildi.	Düşmanın Anadolu içlerine asker ve cephane sevkiyatını önlemek
Anadolu'daki kurumların para ve kıymetli eşyası tespit edilip **İstanbul'a gönderilmesi yasaklandı**.	Kaynakları Anadolu'da tutmak

İşgalin Anadolu'ya etkisi: Tutuklanmaktan kurtulan bazı milletvekilleri ve aydınlar İstanbul'dan kaçıp **Ankara'ya gelerek** Millî Mücadele'ye katıldı. Mustafa Kemal işgalin **Batılı devletler nezdinde protesto edilmesini** istedi.

Kazanım: Misakımillî'nin kabulünü ve Büyük Millet Meclisinin açılışını vatanın bütünlüğü esası ile ulusal egemenlik ve tam bağımsızlık ilkeleri ile ilişkilendirir.

Büyük Millet Meclisi Açılıyor

A+ LGS'DE ÇIKABİLİR

İtilaf Devletleri İstanbul'u işgal ederek Türk milletinin **bağımsızlığını**, Mebusan Meclisi'ni dağıtarak da **millî iradeyi (egemenliği)** tanımadıklarını gösterdi.

İşgalin sonucu

Başkentin işgali ve meclisin dağıtılması, Osmanlı Devleti'nin **sonuna yaklaştığını** gösterdi. Millî iradenin temsil edileceği bir yer kalmadı. Bu durum meclisin Anadolu'da toplanmasını savunan **Mustafa Kemal'i haklı çıkardı** ve Ankara'da yeni bir meclisin açılmasına **ortam hazırladı**.

23 Nisan 1920, Ankara (temsilî)

23 Nisan 1920

Mustafa Kemal **19 Mart 1920**'de valiliklere ve kolordulara gönderdiği genelgeyle bütün yurtta seçim yapılmasını istedi. Ankara'da **olağanüstü yetkilere sahip** bir meclis toplanacak, İstanbul'daki tutuklamalardan kurtulan mebuslar da katılabilecekti. Mustafa Kemal bu kez **Ankara milletvekili** seçildi. **23 Nisan 1920 Cuma** günü **Hacı Bayram Camii**'nde kılınan cuma namazından sonra Büyük Millet Meclisi açıldı. İlk toplantıya en yaşlı üye **Sinop milletvekili Şerif (Alkan) Bey** başkanlık etti. **24 Nisan**'da **Mustafa Kemal meclis başkanı** seçildi.

Mustafa Kemal'in önergesi (24 Nisan 1920)	Yorum
1. Hükûmet kurmak zorunludur.	Ülkeyi olumsuz şartlardan kurtarmanın yolu
2. Geçici olarak bir hükûmet başkanı tanımak ya da padişah vekili atamak doğru değildir.	Meclis **geçici değildir**, süreklidir.
3. Mecliste toplanan millî iradeyi vatanın geleceğine egemen kılmak esastır. **Büyük Millet Meclisinin üstünde bir güç yoktur.**	**Millî egemenlik** ve **meclis üstünlüğü**
4. Büyük Millet Meclisi **yasama ve yürütme** yetkilerini kendisinde toplamıştır.	**Güçler birliği**: savaş şartlarında hızlı karar almak için
5. Meclis içinden seçilen bir kurul hükûmet işlerini yürütür; **meclis başkanı bu kurulun da başkanıdır**.	**Meclis hükûmeti** sistemi
6. Padişah ve halife, baskıdan kurtulduktan sonra meclisin düzenleyeceği kanuna göre yerini alır.	Saltanat yanlılarının tepkisini çekmemek için **açıkça karşı çıkılmadı**.

Meclisin adı nasıl kondu?

Mustafa Kemal ilk seçim duyurusunda **Meclis-i Müessisan** (Kurucu Meclis) dedi; Kâzım Karabekir bu adı fazla kışkırtıcı buldu. **Hamdullah Suphi** "Kurultay", Mebusan Meclisi Başkanı **Celaleddin Arif** "Meclis-i Kebir-i Millî" adını önerdi. Sonunda Mustafa Kemal'in önerdiği **Büyük Millet Meclisi** adı kabul edildi ve zamanla benimsendi.

A+ LGS'DE ÇIKABİLİR

"Büyük Millet Meclisinin üstünde bir güç yoktur." ilkesi **millî egemenliğin**, yasama ile yürütmenin mecliste toplanması **güçler birliğinin** göstergesidir.

İlk Meclisin Özellikleri

Özellik	Açıklama
Millî egemenlik	Yetki padişahta değil, **milletin seçtiği meclistedir**; saltanat fiilen yok sayıldı.
Meclis üstünlüğü	Meclisin üstünde hiçbir güç yoktur.
Güçler birliği	Yasama ve yürütme mecliste toplandı. Daha sonra İstiklal Mahkemeleriyle **yargı yetkisini** de kullandı.
Meclis hükûmeti	Hükûmeti meclis içinden seçilen bakanlar yürütür; meclis başkanı hükûmetin de başkanıdır. **Meclis içinde birlik ve beraberliği korumak** için benimsendi.
Olağanüstü yetkili savaş meclisi	Millî Mücadele'yi yöneten bir **savaş meclisidir**. Öncelikli amacı Misakımillî'yi gerçekleştirmek, **bağımsızlığı** sağlamaktır.
Kurucu meclis	Yeni Türk devletinin temellerini attı; ilk anayasa olan **Teşkilât-ı Esasiye Kanunu**'nu (20 Ocak 1921) hazırladı.
Demokratik ve millî	Halkın her kesiminden temsilciler vardı. **Siyasi parti yoktu** ama farklı görüşlerde gruplar vardı; savaş ortamında siyasi çekişmeden uzak durulmak istendi.

DİKKAT!

Meclisin açılmasıyla **Temsil Heyeti'nin görevi sona erdi**. Meclisin üstünde güç olmadığı için Temsil Heyeti'ne gerek kalmadı.

İlk hükûmet: İcra Vekilleri Heyeti

2 Mayıs 1920'de çıkarılan kanunla meclis hükûmeti kurulması yasallaştı. **3 Mayıs**'ta **11 bakan** (vekil) meclis tarafından seçildi; **Genelkurmay Başkanlığı** da bakanlıklardan biri sayıldı. İcra Vekilleri Heyeti ilk toplantısını **5 Mayıs 1920**'de yaptı.

Mustafa Kemal Meclis kürsüsünde, 1920 (temsilî)

Dünyaya duyuru

Meclis açılınca Mustafa Kemal Avrupa devletlerinin temsilcilerine telgraflar gönderdi. Bu telgraflarda meclisin ilk hedefinin **vatanı bölünmekten korumak** ve **milleti bağımsızlığına kavuşturmak** olduğunu açıkladı. Artık Türk milleti adına söz söyleme yetkisinin **yalnız Büyük Millet Meclisinde** bulunduğunu; **Damat Ferit Hükûmeti'yle imzalanacak hiçbir antlaşmanın tanınmayacağını** bildirdi.

BUNU UNUTMA

Mustafa Kemal farklı düşüncedeki insanları bağımsızlık hedefinde birleştirdi; bu, onun **birleştirici ve bütünleştirici** yönünü gösterir.

A+ LGS'DE ÇIKABİLİR

Büyük Millet Meclisinin açılması **millî egemenlik** yolunda atılan en önemli adımdır; yeni Türk devletinin **temeli** atılmıştır.

Misakımillî'nin kabulü	Büyük Millet Meclisinin açılması
Vatanın bütünlüğü: Millî sınırlar içindeki vatan parçalanamaz.	**Ulusal egemenlik:** Yönetme yetkisi milletin seçtiği meclise geçti; saltanat yok sayıldı.
Tam bağımsızlık: Kapitülasyonlar dâhil bağımsızlığı kısıtlayan her şey reddedildi.	**Tam bağımsızlık:** Meclisin öncelikli amacı Misakımillî'yi gerçekleştirmek ve bağımsızlığı kazanmaktır.

Kazanım: Misakımillî'nin kabulünü ve Büyük Millet Meclisinin açılışını vatanın bütünlüğü esası ile ulusal egemenlik ve tam bağımsızlık ilkeleri ile ilişkilendirir.

Kendimi Deniyorum

A. Doğru mu, yanlış mı?

Cümle doğruysa "D", yanlışsa "Y" yazınız.

- [ ] 1. Misakımillî, Son Osmanlı Mebusan Meclisi'nde kabul edilmiştir.
- [ ] 2. Misakımillî'de azınlık hakları karşılıklılık esasına bağlanmıştır.
- [ ] 3. Mustafa Kemal, Son Osmanlı Mebusan Meclisi'nin başkanı seçilmiştir.
- [ ] 4. Meclisin açılmasıyla Temsil Heyeti'nin görevi sona ermiştir.
- [ ] 5. Büyük Millet Meclisi güçler ayrılığı ilkesini benimsemiştir.

B. Eşleştirelim

Kavramın harfini ilgili açıklamanın başındaki kutuya yazınız.

A) Felâh-ı Vatan	☐	Kuvâ-yı Millîye'nin bastığı cephanelik
B) Akbaş	☐	Misakımillî'ye göre kaldırılacak ayrıcalıklar
C) Şerif Bey	☐	Yasama ve yürütmenin mecliste toplanması
D) Güçler birliği	☐	BMM'nin ilk toplantısına başkanlık eden
E) Kapitülasyon	☐	Son Mebusan Meclisinde kurulan grup

C. Boşlukları dolduralım

Kelimeler: **16 Mart 1920** | **Hacı Bayram** | **28 Ocak 1920** | **Malta**

1. Misakımillî ..... tarihinde kabul edildi.
2. İstanbul ..... tarihinde resmen işgal edildi.
3. Tutuklanan milletvekilleri ..... Adası'na sürüldü.
4. Meclis, ... Camii'nde kılınan cuma namazından sonra açıldı.

D. Bilgimi yazıyorum

1. Mustafa Kemal'in Son Osmanlı Mebusan Meclisi'ne seçilen milletvekillerinden istediği üç şeyi yazınız.

2. Misakımillî'nin hangi kararları tam bağımsızlıkla ilgilidir? İki tanesini yazınız.

3. İstanbul'un işgaline karşı Temsil Heyeti'nin aldığı iki tedbiri yazınız.

4. Büyük Millet Meclisinde güçler birliği ilkesinin benimsenme nedeni nedir?

Bu konunun şarkısını Onur Akmeşe YouTube kanalından dinlemeyi unutmayın!